

РАБОТА ПО ПРОЕКТ С ЕЛЕМЕНТИ ОТ ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО ИЗКУСТВО КАТО ИНТЕРАКТИВЕН МЕТОД НА ОБУЧЕНИЕ В СПЕЦИАЛНОСТТА „МЕДИЦИНСКА КОЗМЕТИКА“

Бинназ Асанова, Румяна Лазарова

Медицински университет - София, Медицински колеж „Йорданка Филаретова“

A PROJECT WITH VISUAL ART ELEMENTS AS AN INTERACTIVE METHOD OF LEARNING IN THE MEDICAL AESTHETIC CARE PROGRAM

Binnaz Asanova, Rumiana Lazarova

Medical College “Yordanka Filaretova”, Medical University - Sofia,

РЕЗЮМЕ

Внедряването на интерактивни методи в обучението на студентите от специалност „Медицинска козметика“ е част от съвременните подходи, използвани в процеса на изграждането им като професионалисти. През последните години прилагането на елементи от изобразителното изкуство (които накратко ще наричаме „арт елементи“) в учебния процес се оформи като един нов подход на активно учене при теоретичната и практическата подготовка на студентите от специалността. Творческият потенциал, изразен чрез изкуството и неговите компоненти, е в основата на обучението и развитието на всеки индивид. Същинската роля на „арт елементите“ е да подпомогнат развитието на когнитивните способности на студентите - възприемане, обработване, запомняне, мислене, преживяване и използване на получената информация, с което да се улесни усвояването и дългосрочното запамяване на учебния материал. Целта на настоящия доклад е да представи нашия опит в използването на елементи от изобразителното изкуство в учебния процес и полезността от тяхното прилагане. Считаме, че този подход допринася за по-дългосрочното запамяване на учебния материал и дава възможност за развитие и моделиране на индивидуалните качества и умения на всеки студент.

Ключови думи: арт елементи, интерактивни методи, обучение, когнитивни способности

ABSTRACT

The implementation of interactive methods in the education of students in the Medical Aesthetic Care program is a part of the modern approaches, which are used in the process of the students' development as professionals. In the recent years, the use of components of the visual art (which, we will call „art elements“ for short) in the educational process, has emerged as a new approach of active learning in the theoretical and practical preparation of the students from the program. The creative potential, which is expressed through the art and its components, is the foundation of the learning and development of each individual. The actual role of art elements is to help develop the cognitive abilities of students - perception, processing, memorizing, thinking, experience and use of the information obtained, with which to facilitate the assimilation and the long-term memorization of the educational material. The purpose of this report is to present our experience with the use of visual art components in the educational process and the usefulness from their application. We think that this approach contributes to the long-term memorization of the studied material and allows for the development and modeling of the individual skills and abilities of each student.

Keywords: art elements, interactive methods, education, cognitive abilities

УВОД

Едни и същи педагогически методи могат да бъдат използвани като активни или като интерактивни. Понятието активни методи принадлежи на Джон Дюи. То се свързва с т.нар. активно учене, което стимулира учащите да правят нещо повече от това просто да получават информация от един преподавател или учебник, да запомнят информацията и да я възпроизведат (характеристики на пасивното учене). В тази връзка активни са онези методи, които помагат на учащите да погледнат към информацията от различен ъгъл, да я преосмислят или препоредят.

Интерактивните методи на обучение са три вида: ситуационни, дискуссионни, опитни (емпирични). Към опитните методи се отнася методът на проектите. Изпълнението на проект от обучаваните им помага да формират в себе си качества като морална и интелектуална автономност, търсене и намиране на решения, използване на различни източници на информация, организиране на информацията за собствени цели (2).

Наред с това, обучението чрез изкуството в широк смисъл е отдавна утвърден подход в педагогиката. Той се прилага от най-ранна възраст във всички етапи на образование. Новаторите и реформаторите в педагогиката допринасят за навлизането на изкуството не само като възпитателно, но и като диагностично, анимативно, терапевтично и профилактично средство в образованието (1). Разработват се разнообразни модели на обучение, в които се прилагат различни компоненти на изкуството – моделиране, конструиране, рисуване, театър, пеене и др.

В основата на активно учене чрез използване на елементи от изобразителното изкуство е развитието на когнитивните способности на всеки студент – възприемане, обработване, запомняне, мислене, преживяване и използване на получената информация, с което се улеснява възприемането и дългосрочното запаметяване на учебния материал. Характерна особеност за усвояването на дадена информация е ролята на различните видове памет – зрителна, двигателна, сензорна, емоционална и др. Проучванията показват, че при постъпване на нова информация се усвоява 10% при слушане, 20% – при гледане, 40-50% – при слушане и гледане, и до 90% при активно ангажиране и непосредствено участие в обучението (4). В този аспект интерактивното обучение с неговите активни методи на преподаване и учене помага за изграждане на устойчиво разбиране за теоретичната и приложно-практическата стойност на новоусвоените знания и умения.

ЦЕЛ

Целта на настоящия доклад е да представи нашия опит в използването на елементи от изобразителното изкуство и полезността от тяхното прилагане в процеса на обучение на студенти по „Медицинска козметика“.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

През последните години в процеса на обучение на студентите от специалност „Медицинска козметика“ към Медицински колеж на МУ-София прилагането на елементи от изобразителното изкуство (които накратко ще наричаме „*арт елементи*“) се оформи като един нов подход на активно усвояване на знания по време на тяхната теоретична и практическа подготовка.

При този иновативен метод на обучение студентите участват в учебен проект, който съдържа следните компоненти – планиране на времето за реализиране на задачите; търсене и подбор на информация; подготовка и създаване (избор на изобразителна техника и материали – моделиране, рисуване, конструиране и др.); представяне (презентация). Изпълнението на задачите се организира като извънаудиторно задание, за което студентите имат възможност сами да избират подходящите за целта среда и атмосфера, разполагайки свободно със своето време за творчество и креативност.

Проект „Макет на кожа/кожни прилагъци“

За пример от поставените творчески задачи на студентите ще представим учебен проект за изобретяване на „Макет на кожа/кожни прилагъци“. Идеята за изготвянето на анатомичния макет беше взаимствана от обучение в немска школа по козметика, както и от сходни методи, ползвани в детските градини. За първи път този проект беше адаптиран и възложен като учебна задача през първи семестър на 2013/14 учебна година. След проследяване на ефекта от постигнатите резултати проектът продължи да се прилага и в следващите курсове.

Освен утвърждаването на знанията за анатомо-физиологичните особености на кожата и нейните прилагъци учебните цели бяха развитие на умения, които са значими за професията медицински козметик, напр.:

- усъвършенстване на финните движения на ръцете (двигателна памет),
- визуализиране и възпроизвеждане на информацията (зрителна памет),
- възпитание в търпимост (емоционална памет),

- изграждане на навик за разглеждане на детайли,
- изграждане на презентационни умения,
- развитие на качества като естетика, финес и др.

За изработката на макетите студентите имаха възможност да избират между моделиране, рисуване или друг творчески подход, като всеки един от тях можеше да работи по предпочитан от него анатомичен модел на кожа или кожен придатък. Изискванията към изработката на макета бяха:

- да е ръчно направен;
- да е цветен, с максимално доближаване до цвета на структурите на анатомичния модел;
- да има придружаваща легенда, с обяснения и изписване с латинските наименования на отделните анатомични структури.

При представянето на макета студентите трябваше да се съобразят със следните указания:

- да представят пред аудиторията изработения от тях макет (с пояснения за начина на изготвяне и ползвани материали);

- да обяснят анатомичните особености и физиологичните функции на структурите, включени в макета (Фигура 1 и Фигура 2).

Ръчно изработени макети на кожа и придатъци, специалност „Медицинска козметика“, първи семестър на учебната 2015/2016 -

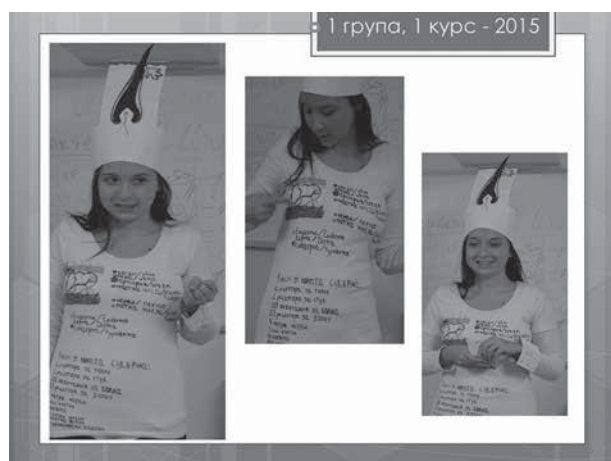
Оценяването по изпълнението на задачата включваше предварително зададени критерии, базирани на оценъчните компоненти на знанията и уменията по таксономията на Блум (5) – репродуктивност; продуктивност; пренос на знания; творческо прилагане на знанията, уменията и компетенциите (Табл. 1).

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

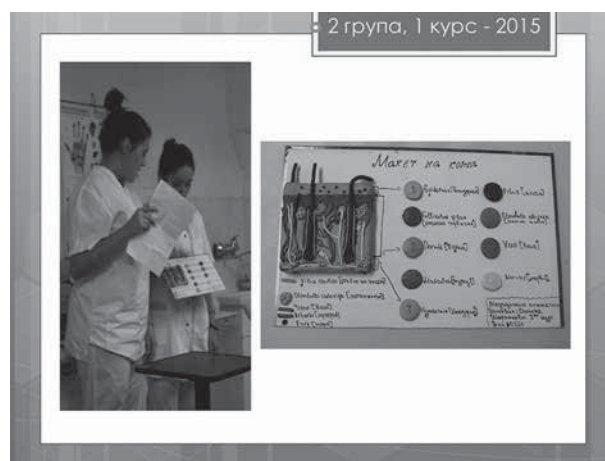
Творческият потенциал, изразен чрез изкуството и неговите компоненти, е в основата на обучението и развитието на когнитивните способности на всеки индивид. Използването на различни елементи от изобразителното изкуство в обучението на студентите оказва положително влияние в усвояването на различни по степен на сложност знания и умения. След анализ на ре-

Таблица 1. Оценъчни компоненти и критерии при оценяване на възложената задача, адаптирана по таксономията на Блум

Оценъчни компоненти	Цели	Критерии
Репродуктивност	теоретична вярност	точност при възпроизвеждането на анатомичния модел
Продуктивност	опериране с понятия	знания за анатомо-физиологичните особености на структурите, включени в макета
Пренос на знания	изчерпателност/достатъчност начин на презентирание	сложност на избрания анатомичен модел обяснение и представяне
Творческо прилагане на знанията, уменията и компетенциите	избор на нетрадиционни подходи при решаването на задачата; техническо изпълнение	креативност и вложени усилия при изработката на макета

Фигура 1

Фигура 2

зултатите от изпълнението на творческата задача в учебния проект можем да изведем следните изводи:

- Възлагането на задачата като извънаудиторно задание се оказва удобна и предпочитана форма за учене от страна на студентите поради възможността за самостоятелно планиране на времето за изпълнение, както и личния избор на място, материали и техника на работа.
- Техническата изработка на макета спомогна за подобряването и развитието на редица умения: усъвършенстване на фината моторика на ръцете; прецизност при изпълнението на палпаторни движения; внимание към детайлите и тяхното анализиране.
- Изборът на темата за макет имаше за цел да се преговорят и затвърдят усвоените знания за анатомо-физиологичните особености на кожата и нейните придатъци. Убедителното боравене с терминологията, адекватното представяне на информацията, както и визуализирането ѝ чрез макета потвърдиха постигането на поставената учебна цел.
- Друга цел на обучението включваше развитие и подобряване на комуникативните и презентационни умения. Представянето пред аудитория на собственооръчно направения макет се оказва добра възможност за развитие на качества, свързани с вербалната и невербалната комуникация; с убедителността и самоувереността в представянето на личните знания и умения, както и със способността за говорене пред публика.
- Макар и да не беше заложено като учебна цел, провеждането на презентациите в група доведе и до следните ефекти: удовлетвореност на студентите от постигнатите резултати; самооценка на знанията и уменията; изразена мотивация за следващо по-добро представяне и не на последно място тази задача спомогна да бъде поставено началото на етап формиране в екипната работа.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предизвикателствата на съвременните условия и начин на живот на учащите провокират непрекъснато развитие на обучителната система, чиято основна цел е изграждане на трайни знания и умения, както и оформяне на конкретни за дадената професия компетенции.

Като цяло под образователна технология се разбира последователност от предварително планирани дейности, прилагани с подбрани методи за постигане на конкретна образователна цел. Методите на интерактивното образование не изместват методите на дидактиката, те само надграждат известното и ни позволяват да прецизираме процесите при образователна работа.

Един от най-важните критерии за модернизация на висшето образование е осъвременяването на учебния процес чрез въвеждането на иновативни форми и методи на обучение, целящи повишаване на студентската активност и мотивация за качествено професионално образование.

Внедряването на интерактивните методи на обучение предоставя възможности на образователната система да бъде гъвкава, адаптивна и устойчива в своето развитие. В разглежданата от нас постановка за нов подход на учене, чрез използването на активни методи с елементи от изобразителното изкуство, всъщност се съдържат утвърдени класически форми на обучение. Иновацията, в случая, се изразява в адаптирането на учебните методи и средства към спецификата на изучаваната материя в специалността и покриване в максимална степен на потребността на обучаваните от различен стил на учене.

Считаме, че интерактивният метод с работа по проект при използване на активния подход на учене с елементи от изобразителното изкуство е особено подходящ за студентите в първи семестър, специалност "Медицинска козметика", тъй като той допринася за по-дългосрочното запамятане на учебния материал и дава възможност за разгръщане и моделиране на индивидуалните качества и умения на всеки студент.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бояджиева, Н. Принципът за възпитание и анимация чрез изкуство в педагогиката. Годишно научно-методическо списание, година VI, ISSN 1314-1791, СУ „Св. Кл. Охридски“, гр. София, 6/2015, с. 10-16.

2. Иванов, И. Интерактивни методи на обучение. Юбилейна научна конференция с международно участие 50 години ДИПКУ – Варна, на тема: „Образование и квалификация на педагогическите кадри – развитие и проекции през XXI век“; 2005.
3. Грановска, Р. Елементи на практическата психология. София, НИ, 1989.
4. Янкулова, Й. Педагогическа психология. София, Парадигма, 2012.
5. Наръчник по оценяване (2014). Наредба за учебния процес на ВУЗ, mark_method_handbook.pdf, с. 3-6.
6. <http://rhetoric.bg/> (към 28.02.2016)